

Reuniunea învățătorilor

Apare odată în lună.

Proprietar editor : Reuniunea învățătorilor români dela școalele popor. conf. ort. din protopopiatele arădane I—VII.	REDACTOR : PETRU VANCU învățător.	Manuscriptele și corespondența se va trimite redact. în Magya- ród, iar abonamentele cassaru- lui I. Grofșorean în Gaisa-Világos
---	--	---

Comitetul de redacție: Iosif Moldovan, Iuliu Grofșorean, Dimitrie Popovici, Nicolae Ștef, Ioan Crișao, și Iosif Stanca, învățători.

Abonament: pentru Ungaria 5 coroane. — Străinătate 7 coroane.

Cuprinsul Nr. 4: Ce să facem? de M. — Învățătorii confesionali în situația actuală de P. Vancu. — Întrebuințarea metodelui direct la propunerea limbii maghiare de g-n. -- Catechisarea în școalele noastre de a-b-c. — Clipe apuse, crâmpoie de *Bujecanul*. — Spicuri din reviste pedagogice de P. Vancu. — Informațiuni. — Revistă literară. — Poșta Redacției.

Ce să facem ?

Problema cea mai grea ce ne preocupă azi pe toți este școala. De sus dela tronul arhieresc, până la cel din urmă cămin țărănesc, mințile omenesti sunt frământate de preîngrijiri pentru soartea și viitorul școlăii. Mulți sunt de credința, că între împrejurările date școala este o sarcină, ce nu stă în raport cu jerfa adusă pentru susținerea ei și pledează pentru abdicarea de ea și închiderea ei. Cei mai mulți însă susțin, că fie condițiunile cât de aspre, fie rezultatul cât de modest, tot e mai bine cu răul tău de cât cu binele altuia. Și doară acești din urmă au mai multă dreptate, pentru că în timpul de față, când valoarea singurațiilor și a popoarelor se măsură cu cunoștința scriso cetitului, un popor, care s'ar deslipt de școala sa, s'ar sinu-

cide. Nu se poate închipui azi popor, ce ar fi ambițiunea a aparține popoarelor culte, fără școală. Că sarcinile materiale și pretenziunile legii sunt peste puterile noastre, e adevăr; vom face însă cât vom putea cu bună voință, cu însuflețire de cauză, dar să abzicem de un drept pe care nu știm dacă-l vom mai putea recâștiga, ar însemna capitulare rușinoasă. Să mergem deci înainte, să întărim și organizăm școlăle noastre după toate recerințele legali, să ajutăm cu bunăvoință, și să ambiționăm din toate puterile pe învățătorii noștri, ca să poată satisface cu mai multă ușorință tuturor condițiunilor legali, și rezistând tuturor greutăților, ne vom arăta demni de viață, demni de considerațiune, iar prin școala din nou organizată, vom croi poporului o soartă mai bună, în raport cu jertfele aduse, și atunci nici sarcina nu-i-se va părea așa de grea.

În fața împrejurărilor și în raport cu înmulțitele sarcini, școala trecutului însă nu ne poate mulțami. Rezultatele de până aci intradevăr nu stau în raport cu jertfele. Ne-am mulțamit până aci și cu o sală de învățământ necorăspunzătoare numărului elevilor, care nu eră, provăzută nici cu mobile nici cu recvizitele trebuincioase. Glasul învățătorului sună în pustie. Copii nici nu aveau de ce să se îndulcească în școală. Păreții goi și virgaciul nu puteau atrage copiii dela plăcerile lor din natură. Arătările absenților au rămas fără efect. Școală complectă cu 6 clase, aflai numai ca minune, una două, într'un tract și acolo în anul din urmă câte un singur elev. Între astfel de împrejurări să nu ne prindă mirarea de groaza ce ne-a cuprins, ba este îmbucurător că totuși vedem însuflețire la popor pentru susținerea școlălelor.

•Poporul nostru avizat să trăiască între atâtea popoare de alta limbă și poate mai favorizate de soartă, își va putea susține individualitatea numai până când după catedra școlăle va răsuna glasul dascălului român confesional, a zis într'o cuvântare de a sa marele nostru binevoitor, profesor și prezident Teodor Ceonța. Și cu drept cuvânt. Numai

școala confesională română și numai învățătorul născut român, va ști deștepta armonios în inima viitorului cetățean iubirea de patrie și alipirea de legea lui străbună.

Să stăruim deci a dezvoltă și organiza școala confesională conform recerințelor legali și să dăm învățătorului român posibilitatea de a-și putea îndeplini cu scumpătate datorințele atât față de patria mamă cât și față de biserica și legea noastră străbună.

Organizarea să o începem din institutul pedagogic, în care să se primască an de an un număr corăspunzător cu recerințele, de tineri cu pregătiri legale, pe cari, prin favoruri de ajutoare și stipendii din fondurile existente și dela comunele bisericesti, să-i recrutăm dintre elevii cei mai distinși ai școalelor medii. Să-i provedem cu cât se poate mai multe cunoștințe practice în cadrul materialului prescris pentru școala poporală și cu desterități tehnice în desemn, muzică și lucruri de mână (slöjd), ca să poată corespunde perfect misiunii lor conform prescrișelor legali.

Să organizăm inspecțiunea învățământului iarăși în mod practic, după cum vedem că o face și statul în timpul mai nou, aplicând spre scopul acesta revizori școlari dintre învățătorii mai destoinici, cari se dee mână de ajutor și îndreptarul cuvenit învățătorilor întru împlinirea grelei lor misiuni. Nu numai să constatăm greșelele și neajunsurile, ci să le și îndreptăm cu bunăvoință. Învățătorii să nu aibă groază, ci bucurie de sosirea revizorului, care cu cunoștințele lui practice să-i îndrepte eventualele greșeli, să-i îndemne și încurajeze cu bunăvoință și pe el și pe elevi.

Să provedem școalele cu mobilele și recvizitele trebuincioase și prescrise de lege, ca glasul învățătorului să nu sune în pustie, școala să fie muzeu atrăgător pentru școlar, unde nu numai să audă, ci se și vadă lucrurile ce trebuie să și-le însușiască. O școală bine înzestrată, duplică rezultatul. Precum nu poți ara fără plug, așa nici instrua fără recvizite.

Învățătorii să se întărească în organismul reuniunii, pe care prin solidaritatea bazată pe încredere și dragoste reciprocă să o facă stânca rezistibilă ori cărei furtuni. Acolo să-și potențeze puterile prin împărtășire reciprocă a cunoștințelor și împărtășirea lucrurilor noi experiate și descoperite în cursul activității; prin solvirea regulată a taxelor să-și creeze o stare materială deamnă, din care la timp de nevoie să se poată împărtăși de ajutoare toți învățătorii ajunși la neputință, și din care să poată edita, construi ori procura manuale școlare, științifice-literare spre înmulțirea cunoștințelor și promovarea stării culturale și materiale ale membrilor.

Numai școale astfel înzestrate, și provăzute cu astfel de învățători, vor putea satisface înmulțitelor datorințe reclamate de lege și de considerabilele jertfe aduse pentru susținerea școalelor. Și în sfârșit numai un popor cu astfel de școale va putea conta la considerațiunea și respectul popoarelor culte și civilizate. În caz contrar vom fi considerați ca paria și stăpâniți de cei mai înaintați decât noi în cultură.

M.

Învățătorii confesionali români în situația actuală.

În nr. trecut, în trăsături generale, am schițat situația învățătorilor s'au mai bine zis nedumerirea lor și poziția foarte deficilă în fața legii școlare și în situația adusă de către noul «Plan de învățământ». Am dat mai departe să se înțeleagă, că la compunerea acelu plan susținătorii de școale n'au fost consultați, conform §-lui 19. din legea școlară și că prin impunerea noului plan de învățământ, prin care ni-se cere la zi minimalul de 3 oare pentru limba maghiară, poziția ni-s'a îngreunat foarte, cu atât mai vârtos, că »planul de învățământ«, redactat în anii trecuți de către comisia didactică din Sibiu și care este obligator pentru întreaga provincie mitropolitană, nu s'a restrâns întru nimic, ci e cum a fost dela început: Propuni cât voești, iar alții examinează ce le place. Adecă, făcut pentru ochii lumii, fără ca să fie precizări cum a fost în celea anterioare.

Se cuvenea, ba poate eră datorința, că numai decât după apariția planului de învățământ, elaborat pentru propunerea limbei maghiare, autoritățile noastre confesionale să fi precizat, că în ce fel să mai împlinim prescri-sele planului de învățământ confesional, căci în forma cum sunt formate în actualul plan nu se mai pot executa, fiindcă lipsește timpul fizic. Anumite obiecte ar trebui limitate ori reduse și să se propună numai pe baza cărții de cetire. E bine să avem barem ceva, decât să arătăm că avem mult, iar în fond să nu fie nimic.

Cine ar vrea să cunoască de aproape și să studieze starea spirituală a învățătorilor români (din Ungaria), în situația de azi, n'are de făcut alta, numai să se coboară între ei. Să-i caute în prelegere, în conferințe ori alte so-

cietăți și după puțină judecată serioasă va ajunge la convingerea, că acești oameni, trudiți și trupește și sufletește, se luptă groasnic și gândesc cu frică la ziua de mâne. Convingerea lor e firmă, că orice vor face și ori cum vor lucră, nu va fi pe plăc, nu va mulțumi pe nime! Las'-că sunt mulți și de aceia, cari se clătină, crezând că e mai conzult se fie azi și mâne bine, decât să aștepte binele adevărat pe viitor. . . . Că acești oameni sunt pe calea rătăcită, pe care poate să-i mai urmeze și alții — nu mai încapă discuția. — Un lucru însă, trebuie să-l știm cu siguranța, că direcția ni-e arătată, iar calea ni-e așternută și de pe aceia nu ne putem abate, fără ca să nu dăm de năcaz. Tot așa și aceia care o iau rasna — înainte.

Că până unde am ajuns și la ce ne putem aștepta, voi ilustra cu întâmplări petrecute în timpul recent :

Întrun ținut — să zicem pe Criș, ori să fie și pe Mureș — esmisul ministerial vizitează școalele din mai multe comune, atât în 1908 cât și în 1909, și află spor și rezultat peste așteptare bun, dar nu-și exprimă mulțămă, ci din potrivă dovedește purtarea de superior și-și exprimă dorința, că pe viitor să afle progres și mai mare. Acel esmis, după vizitare, în societatea altora — streini de neamul nostru — s'a exprimat, că școalele noastre pot concură cu ori care alte școale din țară — *dar aceasta, noi, dascalii valahi, nu-i permis să-o știm . . .* ci numai să ne trudem, să mai stoarcem din puteri. . . .

Și apoi cu cât se dovedește diligența de mare în direcția pretinsă . . . cu atât pretensia, cu altă ocazie — poate fi mai mare — și la urmă toate se concentrează într'o direcție. Oricât ne vom trudi să arătăm spor — vorbe de mângăere și mulțămire nu vom auzi — ba ni-se cere și mai mult să facem, iar pe lângă toate acestea, dacă nu negi, că tu nu ești tu, ai să te duci, unde soartea va voi, dupăce o parte bună a vieții ți-ai sacrificato pentru binele neamului și în folosul culturei omenești. Situația e așa, iar oamenii au să aleagă.

O împrejurare ne pune în nedumerire, că vedem, la unii, o nepăsare atât de mare față de școale. Poate aceasta provine de acolo, că oamenii au luat lucrurile pe deasupra, privind școala iacă-numa- așa. Dacă oamenii, cari conduc școala, ar fi dovedit în trecut o mai mare bărbăție, stările nu ajungeau unde sunt acum. Iar acum, înzădar sunt toate opintirile, căci lațul e bine strâns în jurul gâtului, că om se fie acela care ni-l va destringe. Înzădar mai adunăm fonduri, ca să putem salva unele școli, căci la ceva rezultat îmbucurător nu vom ajunge, știind, că deviza e dată: nimicirea școlii confesionale și îngenunchierea învățătorei. Decât să avem unde și unde câte o școală susținută ca vai de lume și câte un învățător, care nu va cuteză să vorbească limba lui nici cu frate-său, mai bine să le lăsăm valului, care ne amenință cu cutrupire, dacă până aici n'am fost destul de tari și de iscușiți, ca să fi putut delătură nefericirea, care ne-a venit pe cap.

E timpul suprem, ca factorii principali din toate diezele să-se consulte și să judece în merit, că altcum într'o bună dimineață, ne vom trezi, că numai avem nici învățători, nici școale. Ba poate, școale vom avea și el vom plăti din greu, dar nu noi vom porunci peste ele.

Am zis, să-se știe.

P. Vancu.

Intrebuintarea metodului direct la învățarea limbei maghiare.

Fiind impus prin lege învățarea mai estenzivă a limbei maghiare în școalele populare nemaghiare, s'au ivit pe orizontul școlar diferite metode de propunere, între cari e și metoda așa numită *metoda directă*. Ca în ce stă puterea acestui metod, vom vedea din cele ce urmează.

Școala, adusă între ciocan și nicovală, fiind silită a sluji la doi domni, orbechează în activitatea sa, și ca atare a născocit diferite metode, ce i-se par unuia ori altuia ca mai potrivite la ajungerea scopului. De aici și metoda noastră directă.

Dar să vedem, în ce stă taria acestui metod, căruia i-se cântă atâtea osane, chiar și din partea multor învățatori de ai noștri.

Natura a lăsat pe om foarte neputincios, când vine pe lume. S'a îngrijit însă, ca să-l ajutore în neputințele sale, sădind în el instinctul de conservare, care dă naștere niziunii și curiozității. Căci în momentul, când copilul începe a-și da samă de lucrurile cari îl încunjură, curiozitatea de a ști și cunoaște acele lucruri, e foarte mare. De aici încontinuu infestarea mamei: ce-i asta, mamă? Mamă, ce-i aia? Și așa mai departe. Inceată însă de a mai întrebă, când e în curat pe deplin cu lucrul cutare. În cazul acesta curiozitatea copilului înceată și cu ea și infestările mamei sale.

Mamă, ce-i asta? — întreabă Ionel pe maica-sa. —
— Suveică, fatul meu! — Veică? Și ce faci, mamă cu

ea? — Teșem pânză, fatul meu! — Pânză? Apoi unde-i pânza? — Da dă-mi pace, că n'am atâta vreme, să perd cu tine.

Și mama, supărată de infestările lui Ionel, l-a părăsit, lăsându-l nedumerit în gândul său. E întrebarea numai, că pentru ce l-a părăsit mamă-sa, fără a satisface dorinții juste a micuțului ei, Ionel? Că-l iubeste și că se uită la el, ca la ochii ei din cap, nu mai încapă nici o îndoială. Atunci ce poate fi cauza acestui refuz? Nimic, decât că n'a putut da explicațiile necesare într'un mod, de a fi înțelese și apreciate de bietul Ionel! Cunoștințele mărginite ale acestuia au făcut imposibilă apercipiarea explicațiilor. Și oare o făcea ea aceasta în cazul, când explicarea o putea face cu ajutorul altei limbi? De sigur că nu! În acest caz abandona necondiționat *metodul direct* la explicarea suveicii, la folosul și întrebuințarea ei. Încât aceasta a fost cu neputință, a încetat cu explicarea și a lăsat pe Ionelul ei în nedumerire. Va să zică, instruirea băieților în anii copilăriei se face după *metodul așa numit direct*, nu pentru că acesta ar fi cel mai potrivit, ci din simplu motiv, *că altul nu există*. Acesta e o necesitate, de care trebuie să ne scăpăm în momentul, când e cu putință, a ne scăpa de el. Căci *metodul acesta* mai mult tâmpește decât agerește mintea.

Sprrijinatorii acestui metod se fac a nu ști, că curiozitatea copilului de 6—12 ani nu e mai mult curiozitatea copilului de 2—6 ani. Și nu mai ales față de lucrurile, cari sunt înaintea lui deplin cunoscute. De aici greșala aceloră, cari se provoacă des la acest fenomen psihic, spre a dovedi bunătatea *metodului direct*. Dar, precum vedem, provocarea aceasta e nebazată și cade de sine,

dacă ne dăm seamă cât de puțin despre firea băiatului de 6—12 ani, față de a băiatului 2—6 ani.

Dar să-l vedem însuș metoda!

Învățătorul pune mâna pe capul unei eleve și zice: Erzsébet, Erzsébet, Erzsébet! Copilul se uită și se minunează, că, Doamne sfinte, ce vrea să zică dascălul nostru! Erzsébet, Erzsébet, zice învățătorul din nou. Erzsébet, gângănesc bieteles eleve și gândesc, că oare ce voiește să zică învățătorul: că-i bună Saveta, ori că nu-i periată? Învățătorul însă numai tace din gură: Ez Erzsébet, Erzsébet! Și se tot căznește mereu, până îl rupe mânia și apoi îi spune românește, că Erzsébet înșamnă Saveta! Și spunându-i, gândește în sine învățătorul, dar și școlărițele, că pentru ce nu spuse el aceasta din început?

În școala de băeți, învățătorul prelege despre obiect, se înțelege, tot pe baza metodei direct. Pune mâna pe masă și zice: *Az asztal tárgy.* — Ști, Ioane, ce înșamnă asta? Întreabă șoptind Nicolita la urechea vecinului său. — Nu! răspunse acela. — Eu știu! zice, că masa are puiț. Învățătorul: *A kréta tárgy.* — Vezi, Nicolita, că nu-i puiț! — Nu, nu; aceea înșamnă, că e lungă. Învățătorul: *A szivacs tárgy,* — Vezi, Nicolita, că nu-i lungă! — Atunci nu știu! Și bietul învățător s'a tot căsnit cu cuvântul tárgy, până nu li-a spus înșământatea lui în limba maicii lor! Ei, dar lupta aceasta a durat mai bine de un pătrar de oară, care timp se economiză în cazul, când li-se spunea elevilor din început înșământatea acelui cuvânt în limba lor.

Părtinitorii acestui metod s'ac se provoacă la nesuccesul învățării limbilor moarte în școalele medii, fără a spune adevărata cauză, ce produce acest nesucces. Nu învățarea regulilor gramaticale e cauza, ci cauza e, că în-

vătarea acestor reguli se privesc mai mult ca scop și nu ca mijloc. Regulele se învață, ca elevul să știe vorbi; și va ști vorbi, *dacă conversarea se va face în aceea limbă, pe baza regulelor învățate*. Va să zică, învățarea unei limbi se poate face numai *prin conversare continuă; prin exerciții de vorbire*. Că numirile lucrurilor, ființelor, însușirilor, acțiunilor etc. se fac cunoscute elevilor prin ajutorul limbii materne, e atât de natural, atât de firesc, că ne surprinde mult păreri contrare! Aceasta înșamnă, că ai clește la îndemână și nu te folosești de ele, ci scoți ferul cu mâna din foc! Da, învățarea mai grabnică și mai rațională a limbii maghiare se poate face numai cu ajutorul limbii materne. Se înțelege, că conversarea cu elevii să se facă numai în limba magiară, dar numai în cadrul cuvintelor învățate. Cu ajutorul limbii materne, elevii își însușesc cu ușurință noțiunile în limba magiară. Iar aceasta e un câștig enorm, luând în socotință timpul neînsămnat de scurt, de care dispunem.

Instrăinarea de aceasta procedură rațională o văd numai în neorientarea oamenilor de școală, în ce privește aceasta procedură. Au fost și sunt de credință, că purcizind astfel, n'ar fi permis, a-se conversa cu elevii în limba magiară, ci a-se mărgini simplaminte la traduceri săci. Și aceasta credință greșită, i-a aruncat în brațele metodelui nerațional.

g—n.

Catechisarea in școalele noastre confesionale.

În Nrul 1. al acestei reviste am fost zis, că vom reveni asupra întrebării ce și-au fost pus preoți catechisători în conferință: că de ce nu pot instrui mai cu succes?... Am zis mai departe, că se recere spre acest scop, ca înșiși catechisătorii să fie independenți spiritualminte de o parte, iar de altă parte și materialminte să fie scutit de griji.

Când s'a luat din mână învățătorilor acest studiu s'a avut în vedere de o parte, noua situație în care a intrat școala confesională, iar de altă parte se credea, că noua generație de preoți, cu așa frumoase pregătiri, va avea ambițiune întru a căuta mijloacele cele mai potrivite și ținând cont de spiritul modern, va da o nouă direcțiune metodelui de predare al religiunii.

Nu s'a realizat acest gând bun, pentrucă și generația nouă ca cei vechi, și și aici, ca în toate țările, predarea religiunii fiind făcută pe baze vechi, rezultatul nu corăspunde așteptărilor și vederilor moderne.

Instrucțiua religioasă stă cu desăvârșire izolată într'o împrejurime străină ei. Vederile oamenilor privitoare la viața istorică a omenimei s'a schimbat cu totul. Biblia nu mai e isvorul de căpetenie al cunoștințelor noastre reale. Copiii sunt dedați să vadă natura așa precum li-se prezintă prin intuițiune și în urma schimbărilor la care ei azistă, ca niște scrutători moderni. Să nu ne mirăm deci, dacă ei simt o contradicere între cele auzite în școală dela catichet, și între cele esperiate de ei în natură.

Ce odată ei o priveau ca o revelație inspirată, (dar nu numai elevii, ci chiar înșiși catechisătorii) azi le privesc

ca niște povești. Neavând ei deci nici un razim, nici un punct luminos, care să-i călăuzească, ei orbechează în întunec.

O stare aceasta, care, pe oamenii de bine și cari se interesează de starea culturală religioasă a poporului românesc, îi face a nu fi neliniștiți. O predare superficială e tot atât de păgubitoare, dacă nu mai rău, ca și când nu s'ar predă nimic. Și dacă e rău aceasta la cunoștințele reale, la religiune e desastros chiar. Asupra acestui punct ar trebui să fim toți de acord și să se recunoască de către toți, ca cea mai imperioasă problemă de deslegat, reforma predării învățământului religios în școala poporală.

„Învățarea Bibliei în școala poporală e indispensabilă, chiar și din motivul, că fără cunoașterea ei nu e cu putință nici decum o înțelegere a vieții istorice a populațiunii europene, dar mai ales din motivul, că lucrările omenești, spirituale și morale, cari ni-se impun înainte spre învățare, găsesc cea mai apropiată și accesibilă încopciare în istorioarele și învățăturile noului și vechiului Testament.

Absolut necesară e o reformă internă a învățământului religios în înțelesul acela, ca în locul instrucției confesionale-dogmatice, să pășească una istorică-exegețită. Catechetului și elevului să-i fie iertat a gândi și a spune, că aici nu e vorba de adevăruri absolute, ci de monumente ale vieții religioase-morale a omenimei, de monumente ale vieții trecute, care a fost odinioară cea mai adevărată și adâncă realitate, și care și pentru aceea e vrednică de cea mai cucernică considerare, fără însă ca ea să poată pretinde dreptul de a ferecă și apăsa viața și cugetarea noastră. Dacă voim o religie, o religie vie, ea trebuie să resară din viața noastră. O religie moartă omoară viața și cugetarea, încrederea și cucernicia“.

Am reprodus până aci, din revista generală a învățământului din România, niște mărturisiri și constatări de un profesor de teologie și filosofie din Berlin, pentru de a

putea dovedi și mai eclatant, că în ce privește învățământul religiei nu numai la poporul român, ci chiar și la celea mai culte popoare, conservatismul s'a susținut în ciuda tuturor progreselor. Spiritul timpul pretinde dela propunătorii de religione ca să ridice vâlul misterios în care e învăluită credința. Să arătăm poporului cât e adevăr și cât e poveste din ceea ce crede, pentruce și de ce e bine să creadă așa; să-i arătăm mai departe ce rău ar isvorî dacă oamenii n'ar avea credința, tot asemenea atunci când un om își schimbă credința strămoșească. Prin exemple și enerarări istorice să-l conducem pe elev a vedea mâna lui Dumnezeu în evoluțiunea popoarelor urmărind și pedepsind viciile și păcatele cu o precisiune matematică, — și precum păcatul nu rămâne nepedepsit, tot astfel fapta bună se răsplătește, când nici nu gândești.

Să nu ne temem a o face aceasta, introducându-l așa zicând în secretele credinții, căci e cu mult mai bine atât pentru popor, dar mai vârtos pentru conducători, dacă-l introducem noi, decât să o facă aceasta atâți nechemați, cari urmăresc tendință egoistă și distrugătoare. Dacă vom face-o și până încă nu e târziu aceasta, atunci nu ne vom teme, că o să ajungem în impasul în care a ajuns biserica catolică din Francia și slugitorii ei.

a-b-c.

Clipe apuse.

— Crâmpeie. —

Un ce neexplicabil ne cuprinde și dominează ființa atunci, când lăpădând pe un moment grijile prezentului — ne coborim cu sufletul în reveriile plăcute ale — trecutului.

Student eminent, ca bun ori secundăș, îmi va da dreptate la relevarea acestui adevăr spus de sine înțeles — nu de mine primaora:

— »Viața de student îmi sugerează și reamintește multe momente plăcute și nu m'aș supăra, dacă aș mai trăi-o odată...«

Nu arareori ți-se dă prilej să auzi din tinerii ca și și din din mai bătrânii noștri soți de arme aceasta exclamare.

Nexul psihologic, că prezentul, de comun nu-l mulțumește pe om, — viitorul e necunoscut, ergo: luăm refugiul la trecut, ale cărui părți slabe ne mai suferindu-le azi, ne presărăm imaginația numai cu amintirile, părțile lui bune și — plăcute!

*

Calendarul indică anul Domnului 1888.

Era în una din zilele ultime ale lunii August.

În acest restimp mă aflam deja în șirul preparanșilor ordinari cu atributul de alumnist — gratuit.

Soarele în aceea zi lucia ca un glob focos în toată splendoarea sa arătând aume muritorului, că el e absolutul izvor dătător de viață.

Radiarea razelor sale atât de abundante parcă înfi tra viață și putere chiar și în ființele celea mai slăbite și spălăcite...

La potențarea »vivificației« mai contribuiau și unii din semeni cu fire poznașă, cari dăpănau câte un incident idilic din viața de acasă...

Ei! dar ce poate suplini dorul de părinți!

Nostalgia de ei mă stăpânea în măsura, că pe lângă toată prietenia, ce o legasem așa iute ca camarazii, internul meu avea aspectul unui câmp — solitar...

De mărturisit nu-mi puteam mărturisi durerea nimănui de teamă, ca colegii să nu-mi atribue cine știe ce curaj și însușiri pruncești...

— »Vremea schimbă toate«, îmi zise colegul Fortunescu, văzându-mă așa blazat, căci fie ertatul deși încă nu apucase la lecții de psihologie, știa improviza minunate »apropouri« din domeniul sufletelor și astfel a rămas până la — fine.

Cuvintele dânsului și începură a se adevăra mereu...

La patru zile ne aflăm în curs, la prelegeri, iar cine odată aici pune piciorul, dacă dorește să se procopsască — are s'o lase cu grijile trecutului... să fie mai puțin sentimental, căci »condica« preparandului, ori de vă mai convine a — pedagogului, umblă cu împlinirea de multe datorințe...

— Aici ne va fi mai greu nouă decât pe colo pe sub găstani, unde dăpănam povești, observă Spătosul, care asemenea era o figură tipică originală.

— Ți-ai aflat locul... »ai să mai fii și serios« — îi reflectă Fortunescu dela spatele mele.

Iar cursul, cu asemenea dialoguri, se amuza de minune.

Chiar și eu obiditul o apucasem pe alta coardă...

Peste o lună simțiam și judecam cu totul altcum, sămăn că se mai schimbă referințele...

Oarele de prelegere, cu înșămnrările ce trebuiau să ni-le facem, ne țineau spiritul încordat, prin ce nu-i vorbă ne dădeam la atențiune, punctualitate și acurateță în împlinirea datorințelor.

Fapt e și aceea, că deși mizeriile și neajunsurile, ce le întâmpină un student sărman sunt cu duiumul, fără păreche, totuși vremea se strecură pe nesimțite.

Indeosebi oarele de istorie și cosmografie ne răpeau în așa mod, că uitam și de foame și de sete și ceea ce doreau cei mai mulți eră, ca atari prelegeri să nu se mai finească...

Bătăliile celea mai crâncene ca și celea mai apropiate de umanitate, personagiile marcante prin individualitatea lor strategică extraordinară — par'că le vedeam a avea prezentându-se și decurgând înaintea ochilor: înspăimântându-și curaj, umanitate, respect și abnegațiune în realizarea idealurilor mari și în lupta pentru viață.

Cerbul lui Mihai Viteazul în lupta glorioasă dela Călugăreni; sfârșitul tragic al distinsului general roman — Longin; mărirea... și d'odată moartea lui Nelson la Trafalgar, pe de o parte atingeau inima; iar pe de altă parte elevau sufletele în sfere mai înalte...

Iar — miturile greco-romane, presărate cu ocaziunea predării prin diferite fragmente istorice — ne aprindeau imaginația...

Așa aventurile lui Enea, fiul lui Anchise, la venirea sa în Italia și fondarea cetății Alba-Longa.

Demandarea lui Agenor, regele Feniției — fiilor săi: Phoenix, Cadmus și Cilix de a căuta pe sora lor Europa, răpită de zeul Joe (Iupiter), cu admoniarea, că acasă să nu se întoarcă până ce nu vor afla pe sora lor perdută... care întrebare, după multe peripeții, nu o putu deslega decât oracolul din Delfi...

Acestea momente erau celea mai sublime, celea mai sărbătorești, celea mai captivante, dar în același timp și celea mai duiioase.

Prelegerile din cosmografie captivau și escelau prin lărgirea cercului de cunoștințe în mod deosebit...

Teza se începea cu omul: ca »microcosm« în »macrocosm«...

Un auditor străin, la prima vedere ar fi zis, că aici... se propagă panteism, pozitivism și mai știe cine ce sisteme filozofice ateistice: menite a răsturna dogma creștină.

Aparență! În fond nu eră așa!

Deduțiunile, concluziunea prelegerilor, conțineau cel mai curat adevăr: existența unei ființe supreme și absolute, carea croește și conduce destinele întregului univers: Dumnezeu.

— — — — —

Acel mare și neîntrecut magistru, carele a știut să predeie cu atâta meșteșug și convingere, cu atâta putere măgică și celea mai abstracte și dificile noțiuni și serii de cunoștințe, a fost profesorul de pie și duioasă memorie — Teodor Ceontea, al cărui spirit și azi planează asupra întregii mele — ființe.

Socodor.

Bujecanul.

Spicuri din reviste pedagogice.

Revista generală a învățământului (Nr. 8 A. IV), are lucrări interesante și instructive. Merită deosebită atențiune lucrarea: „*Natura Educației*“ tradusă de dl P. Mihăilean, profesor de liceu — după Wilhelm Münch. Credem, că nu vom face nedreptate — aducând înainte unele pasaje, cari foarte se potrivesc cu timpul prezent și cari sunt un adevăr neresturnabil...

„... Marea mișcare pedagogică, după începutul secl. XIX și de mai târziu, nu aduce idei nouă, ci organizează și aplică principiile stabilite în proporții necunoscute, se dă atenție educației publice în școală; de aici, în consecință, o întreagă mișcare în jurul diferențierii școlilor, alegerii obiectelor de predat, programelor analitice, metoadelor, măsurilor disciplinare, organizării corpului didactic. Astfel educația trece din ce în ce mai mult din puterea familiei în aceia a autorităților publice și fiind în mod necesar înrăurită de spiritul timpului, prezintă două caractere noi: *legătura între școală și stat* și în acelaș timp *coloritul național pronunțat*; prin întâiul se realizează oarecum idea lui Plato, căci statul intervine direct în educațiune prin obligativitatea învățământului, prin avantajile ce acordă celor ce au anumite grade de cultură în școlile sale sau altele similare, prin controlul, întreținerea și organizarea învățământului; prin al doilea caracter, se răspunde necesității de căpetenie a timpurilor noastre, în care conștiința națională s'a dezvoltat puternic sub influința mișcărilor de libertate; state nouă au ieșit la iveală, oamenii de același neam sau rupt și de sigur se vor mai rupe — căci mișcarea continuă cu putere — din corpurile de stat, din cari făceau parte și s'au unit într'un singur stat — de sine stătător. *Hotarele naționale tind a deveni hotarele politice.*

Ideea de stat și adevărată națională, pun în antagonism popoarele; în schimb ideea creștină și aceia de umanitate le unește:

în împăcarea acestor două puteri, în combinarea lor, în justa măsură, stă greutatea organizării învățământului...

În „*Suprimarea studiului fracțiilor vulgare din programul școlilor primare*“ se observă, ca propunerea sau tratarea frângerilor vulgare, cum s'a făcut până aci în școlile primare, e numai pierdere de timp și zăpăceala pe capul elevilor, cari nici când nu vor ajunge — doar foarte puține excepții — să fie stăpâni pe ce au învățat. — Dl Gh. Tanasescu, (institutor-director) e de părerea, ca să nu se mai folosească propunătorul de noțiunea ori definițiunea lor, ci să le privească de o împărțire... Asupra chestiei începe multă discuție.

Pedagogia experimentală (Nr 9 și 10), între alte scrieri interesante aduce o lucrare sub titlul: *Desvoltarea gustului de cetit la elevi prin utilizarea cărților din biblioteca școlară*. Dl autor ne arată, că ce folos aduce cetirea cărților scrise pe înțeles cu priceperea micilor elevi, cât li se desvoaltă pofta de cetire prin aceia, că în restimp (nu ne spune când) cetesc elevii cărți din biblioteca școlară. Observările făcute se referesc numai la clasa IV, prin ce ni se dă ca să înțelngem, că dl autor e învățator de oraș, deci are lucru cu copii de orășeni, cari afară de școală n'au alte ocupațiuni. Noi, învățătorii sătești, trebuie însă ca să alegem timpul când să dăm elevilor cărți să cetească, pentrucă având elevii în anumite timpuri și ocupațiuni date de cătră părinții lor, ori cetesc cărțile, ori învață lecțiile s'au mai bine zis, săvârșesc ocupațiile date de cătră învățătorii lor, ambele însă nu le pot face. — Dl Antonescu ne spune — și foarte la loc zice — că învățătorul trebuie să studieze individualitatea elevilor și în conformitate cu aceasta să li-se dea cărțile pentru cetit, căci înzădar le impunem să cetească o carte de cuprins care nu-l interesează, până când elevul ar dori alta, care să-i procure distragere.. Pentru mai bună înțelegere, punem înainte propunerea dlui A., referitoare la bibliotecile școlare, consistând din următoarele puncte:

1. „Să se depună muncă pentru desvoltarea gustului de cetit, prin cărți din biblioteca școlai, începând cu elevii dela clasa a IV în sus.

2. „Ștudiind individualitatea fiecărui elev, să i-se imprumute cărți conform cu aceasta individualitate; adecă celor mai forți (deștepți) să li-se dea cărți al căror stil ar putea fi mai literar și mai științific; iar celor mai slabi, cărți scrise într'un stil mai ușor, mai comun, așa ca să poată fi priceput de dânsii.

3. „Celor mai nervoși, mai impresionabili, să li-se procure cărți mai prozaice, ca să nu le escite prea mult imaginațiunea; celor mai moi, mai domoli, contrarul... Celor leneși, răi, mincinoși etc. cărți, cari să corabată acestea vișii.

4. „Din orice carte, care se va imprumută pentru prima oară, să se cetească câteva pasage, — dintre celea mai frumoase de către institutor (învățător), pentru a ațâța curiositatea și a desvolta plăcerea de cetit a elevilor.

5. „Reasumatul celor cetite să-l cerem în oarele de cetire și numai oral, și să nu-i aplicăm rigorile unei lecțiuni întocmai, ca copilul să prindă dragoste pentru acest fel de ocupațiune.

6. „Cărțile se vor împărți pe luni și pe serii de câte 6—7 elevi, după populațiunea clasei sau așa fel, ca fiecare să poată ceti în cursul unui an cel puțin 2—3 cărți.

7. „Să se caute mijloace, că la terminarea cursului primar, să se ofere o carte grăuit, cel puțin celor cari au dat probe că au prins gust pentru cetit.

Desvoltând gustul de cetit al elevilor noștri, desvoltăm în acelaș timp și gustul tinerilor, căci elevii de azi vor fi tinerii de mâne, cărora vom contiua ale împrumută cărți din biblioteca școalei, ca unora cei cunoaștem, cu cari am avut și tot mai păstrăm legături sufletești și deci ne oferă o garanție morală...”

Din a noastră parte aprobăm cu toată inimă propunerile dlui Antonescu, deși noi suntem în alte împrejurări, nefavorabile, cu toate acestea am dori, ca să se afle modalitatea pentru de a procură distracțiã și copiilor dela sate, cu deosebire, celor din catunele de printre munți, unde cu gren pătrunde lumina!?

Stăruința, revista corpului didactic primar din Prahova, între alți articli interesanți, are unul intitulat: **I. A. I.** La primul moment nu știam ce poate să fie. Cercând autorul, care ni-e un cunoscut învățător din jud. Ilfov, am penetrat cuprinsul articolului și am

aflat, că între intelectualii — să zicem așa — din România, se propagă „lățirea limbei internaționale“ numită: *Esperanto*, care are mai în fiecare oraș câte o societate esperantista, care susține și 2 foi: *Rumana Esperantisto* și *Rumana Gazeto Esperantisto*. Afară de acestea stau în legătură cu societățile din alte țeri, având chiar și congrese esperantiste. Esperantiștii din corpul didactic, au legătură cu societatea pedagogică internațională din Dresda, care poartă numele articolului din chestie: *I. A. I.* sau *Internacia Asocio de Instruistoj*.

Frumoase și laudabile străduinte, cu deosebire din partea învățătorilor și institutelor din România, că-și dau silință și fac propagandă mare pentru sprijinirea și lățirea limbei internaționale (care așa se zice, are să devie generală), dar ne surprinde zelul prea mare de propagandă și cu atât mai tare, cu cât limbile de acest soi se învață din lipsă, iar nu din ademenire. ca și când ar cuprinde nu știu ce tezaur! — Noi, bieții români de peste tot locul, avem încă mult, dar foarte mult de lucru, ca să ne curățim limba noastră și s'o cultivăm, și să ne punem toate puterile, că așa curată, cultivată, să ajungă și prin celea mai întunecoase unghiuri ale românimei de pretutindenea, iar peste toate, să fim ambițioși, că avem o limbă atât de frumoasă, — că popoarele culte — Germanii, Francezii etc. — dacă ar recunoaște-o temeinic, sigur ar introduce-o în institutele lor și ar învăța-o cu drag ca pe altele..

Informațiuni.

Incassarea taxelor restante. Activitatea învățătorilor în reuniune, conferințele și adunările lor generale, ca tot atâtea sărbători festive ale școlii române, a strânit atâtea interes în afară, încât mulți fruntași de ai neamului s'au aflat îndemnați a intra în sinul ei, ca membrii fondatori, spre a promova și din partea lor cauza școlii române profesionale. Dar pe lângă toată activitatea lor laudabilă, învățătorii noștri nu s'au știut desbrăca de o slăbiciune moștenită de la antecesorii. Taxele de membrii și abonamentul organului lor special, îl plăteau foarte anevoie; așa că reuniunea chiar partea materială, de la care depinde și celelalte succese, n'a fost în stare să și-o aranjeze. Conducătorii au și făcut toate încercările spre aranjarea acestei stări triste, dar toate apelurile și provocările lor au rămas zadarnice și astfel comitetul era necesitat a constata și a propune an de an ștergerii de taxe neîncasabile cu grămada. În sfârșit adunarea generală, cu unanimitate, s'a văzut îndemnată a autoriza comitetul său, a sana acest rău prin folosirea mijloacelor celor mai radicali. Comitetul, după ce a văzut că toate încercările de încasare îi rămân zadarnice, s'a văzut silit a executa concluzul adunării generale, dând restanțele spre încasare unui avocat. În urmarea provocărilor făcute acum și prin avocat, aceia dintre membrii cari și-au adus aminte de concluzul votat de ei în aceasta afacere, au și grăbit să satisfacă datorințelor lor; cei mai mulți însă, n'au dat atențiune nici acestei provocări, așa, că avocatul s'a văzut îndemnat ai improcesua. Dar ce să vezi acum? *Cei cu musca pe căciulă toți sar ca mușcați de șarpe!*

S'au supărat oamenii, pentru că comitetul execută concluzul adus de adunarea generală cu unanimitate, prin urmare și de aceia, cari acum, când trebuie să solvească, fac pe grozavii. Se supără, ba unii amenință, abzie de organ, sub pretext, că nu-i bun, nu corăs-

punde recerințelor, nu-l primesc regulat și câte pretexte toate. Acuma văd că nu-i bun, că nu corăspunde organul? Apoi de ce n'au făcut pomenire despre aceasta în adunările generale. Când prezidiul a venit cu propunerea de sistare, întreaga adunare gen., cu multă însuflețire și unanim, a adus concluzul să se editeze mai departe!

Acum văd acei domni membri că nu primesc organul regulat? — Pentru ce nu s'au interesat și n'au reclamat la timpul său! — Acum abzie de organ? — Ori nu știu că prin votul lor unanim s'au angajat a contribui la susținerea lui prin acel modest abonament? Se mai plâng unii dintre aceia, că ei nu datorează cu atâta, iar alții că dânsii au solvit taxele și totuși sunt improcesuați. Acestora le aducam la cunoștință, că cu multele recercări, apoi cu timbrele, etc. s'au făcut și spese și advocatul nu poate să le supoarte acestea dela sine și nici în sarcina reuniunii nu le poate conta. Se poate că a obvenit și vre-o greșală la mijloc, aceea însă se va constata în comitet și în asemenea caz respectivul membru va fi rehabilitat. *Cei cu tragere de inimă pentru reuniune și afacerile noastre comune, se stărue cu noi și la aranjarea stării materiale a reuniunii, ca să putem predă reuniunea în ordine urmașilor noștrii, cari sunt chemați a juce mai mult, decât am putut face noi.* Unde ar stă reuniunea, dacă antecesorii noștrii încă s'ar fi folosit de mijloace mai radicale intru încassarea taxelor? Atunci azi am aveă mii, dia cari am putea sprijini pe frații prigoniți de soarte și ajunși la rău.

Școale practice. În Germania s'a pūs temelie la un fel de școale practice cu totul deosebit de până acuma; s'au întemeiat institute, ce poartă numele „Waldschulen“, ceea ce pe românește ar însemnă: școala de pădure. Acest fel de școale în an: 1908 au existat în *Dortmund* și în *Lübeck* pentru câte 100 elevi, iar pe 1909 s'au proiectat înființarea în *Giessen* și în *Potsdam*. Copii se retrag din toitul orașelor în aceste asile sănătoase, unde în liniștea cea mai mare și în aerul pădurii plin de sănătate, primesc instrucțiune deosebită, căci pe lângă studiile teoretice, fac lucrări practice. Fiecare elev își are o grădiniță de 15 metri cvadrați, pe care el are să o sape și să o cultiveze, având apoi să deie samă despre mersul lucrării și dezvoltarea planta-

țiilor dintrânsa. Copii vin de acasă dimineața și se întorc acasă numai sara, locuind peste zi în baracele făcute pentru ei, deocamdată numai provizor. — Nu e dar nici o surprindere, că Germania înaintează cu așa repeziune, căci dacă în forma aceasta își crește pe fitorii cetățeni, apoi aceștia la rândul lor nu se vor da îndărăpt dela orice greutate, ci vor merge înainte cucerind pe cei neputincioși.

Muzee în aer liber. Dl D. N. Ciotori începe să scrie în „Luceafărul“, sub titlul: „Din țerile scandinavice“, o descriere a dovezii de cultură înaintată a poporului din țerile scandinavice. Deocamdată ne descrie grădina Skansen, de lângă Stockholm, în care sunt îngrămădite și așezate în cel mai natural chip lucrurile din țară, începând cu colibele muntene și pădurile cu poenile și animalele ce trăesc pe terenul lor, până și casele de pescari și vânători de foc și urși de mare. De asemenea sunt reprezentate casele și bisericile cum erau în timpul trecut. În acestea sunt așezate familii din diferite provincii, cari — permanent — arată obiceiurile și viața acelor ținuturi, așa, că dacă cercetezi grădina Spansen, cu muzeul ei, ai icoana despre viața Scandinavilor. — Ca scrierea să aibă și mai mare efect, ni se dau și câteva icoane.

Soarele lungeste viața. Invățații zic, că baterea soarelui lungeste viața omului. S'a aflat adecă, că oamenii, cari locuiesc pe acele regiuni, cari sunt în fata soarelui, trăesc mai mult timp, decât prin alte locuri. Statistica lui Magliaso din Svițera ne arată, că oamenii sunt mai bătrâni, adecă trăesc mai mult acolo, unde sunt mai multe zile senine. Tot aceasta s'a observat și în Carabietta și Pentiline, unde într'un an sunt aproape 327—331 zile senine. E fapt însă, că oameni de o sută de ani, aici sunt mai mulți decât ori unde.

(G. de D.)

Cvalificația învățătorilor conf. față cu școalele de stat. Până acuma a fost ce a fost, că dacă un învățător dela confesiune, nu s'ar mulțami cu soartea între ai săi, ori a avut neplăcere cu unii și alții dintre superiori (ori cari voiau să se arate superiori), și-a călcat pe inimă și a trecut la școalele statului, unde până s'a dat cu oamenii i-a fost cam

greu, dar după-ce au intrat în apele lor, nu a simțit sarcina și mai ales, dacă s'a mai știut și preface că nu simțește ca mai înainte. Acum însă și aceasta s'a trecut. Nu se mai poate trece biserica în dragă voe! Inaltul Ministru de culte și instrucțiune, prin Ordinațiunea de sub Nr. 26.555 din 25 Februarie a. c., dispune: ca acei învățători dela școalele cu limba de propunere nemaghiară, dacă vor intenționa să treacă la școalele de stat, au să facă examen nou de cvalificație (capacitate), la atare institut pedagogic de stat, din mai multe obiecte de învățământ, în limba maghiară.

In numărul viitor vom publica întreg ordinul. — (P. V.)

Solvirea taxelor. Petru Rusu 6 cor., Nicolau Mihulin 4 cor., Romul Taucean 3 cor., Mihai Nicoară 5 cor., Ioan Ardelean, Dr. Lazar Iacob, Uroș Pinteș, Vichentie Guleș, Ioan Ghebeleş, G. Petrovici, Eufrem Moldovan, Lazar Ionescu, Grigoriu Roșu, Iosif Moldovan, Ioan Vancu, Cornel Sânjoan și Valeria Lazar câte 2 cor. Abonament pentru organ: Iosif Moldovan și Cornel Sânjoan câte 5 cor., iar Muciu Popescu 2 cor.

Monument prezidentului Teodor Ceonța.

Spre a ne putea achita cu demnitate de aceasta datorință fiască, apelăm din nou la simțul de recunoștință a elevilor și stimătorilor nemuritorului profesor, reorganizator al institutului pedagogic și al Reuniunii noastre învățătoresți, ca cu ocaziunea sfințelor sărbători a învierii și din incidentul zilei pentru pomenirea morților, să-și aducă aminte și de cel mai devotat prieten al dascălilor români și să înmulțească contribuirea sa, la fondul pentru arădicarea unui monument, încă cu câte o coroană, pe carea, ne rugăm, să o administreze cassarului general: *Iuliu Groșorean* învățător în *Galșa*, posta ultimă *Világos*.

Revista literară.

Junimea literară Nr. 2, 1909. — A. IV, apare în Cernăuț-Bucovina și are următorul sumar: La aniversarea Unirii Principatelor, de *Iancu I. Nistor*; Impresii — *Lică Mărăcină*; Reuvez-vous — *T. Rabean*; Casa țaranului român din Bucovina, de *Ioan Ștefureac*; Bucovinenii dela „Junimea din Iași“ — *Lăciu Mărian*; O vizită la școalele din România, de *V. Loichită*; Cronica, G. Codreanu. (Abon. 6 cor. la an).

Convorbiri critice Nr. 2. A. III, apare în București cu următorul sumar: *Em. Gârlean*, Fetțița mamei (novelă); *D. Naum*, Cornul; *Mihail Dragomirescu*, Apus de soare (critică); *Mihail G. Vlădescu*, Florica (tragedie); *N. Em. Teohari*, Comicul în comedile lui Caragiale; *Mihail Simolszky*, Poveste banală (comedie); *A. Spiru*, Băcău, Un diletant talentat. Apoi poezii de *Ana Codrean* și *V. Lascar*, *Cornel Moldovanu*, Cronică dramatică; *Mihail Dragomirescu*, Revista critică, Revista, Bibliografia critică, Discuții etc. (Abon. an. 12 lei).

Luceafărul Nr. 6. A. VIII, are cuprinsul următor: *C. Sandu Aldea*, Seceta (novelă); *Octavian Goga*, Cantorul Cimpoi; *Maria Cuntan*, Clipa în care 'm ești aproape; *G. Tulbure*, Coloniile macedo-române din Ungaria și tinerețea metropolitului Șaguna; *G. Rotică*, Singurătate; *D. N. Ciotori*, Din țerile scandinave, museele în aer liber; *A. Catrus*, Sonet; *Simion Gocan*, Floarea cucului; *E. Hodoș*, Pagini străine, Dări de samă, Cronica, etc.

Reuniunea Culturală, apare în Craiova, Nr. 7 are sumarul următor: Gruparea naționalistă și Revistă culturală. *Schintea Mătăsari*, Speranțe de regenerare morală; *Gr. Popescu*, învățător, Federarea Băncilor Poporale; *Dr. Puturean*, Educația fizică, instructivă și morală; *Pr. D. Lungulescu*, Rostul monumentelor; *M. Strâjan*, Nerina etc. (Abonam. anual 4 lei.)

Romana Esperantesto, organ oficial pentru propaganda limbii internaționale „Esperanto“, apare în București.

Poșta Redacției.

D-lor I. V. în B., G. C. în S. și altora. Ce ați trimis am primit, dar trebuie să vă adresați președintelui Reuniunii, pentru că dânsul dispune... D-Voastră nu faceți lămuriri. Am văzut și noi, că datorații sunt improcesuați. E, bine, ce să faci? Avem atâtea datorii cu editarea foii, și atâtea spese cu agendele. Cine să le plătească? Noi credem că toți laolaltă. Cine nu e harnic să-și plătească taxa de membru și să aboneze organul reuniunii sale, apoi merită osândă aspră. Toate grupările, chiar și birjarii, își au gazetele lor și le susțin, voind să fie încurat cu afacerile lor, își au știrile din lume. Iar noi, dascălii, să fim oare mai pe jos și decât aceia? Să-și împlinească numai fiecare datorința și apoi nu va fi nici o supărare.

Dlui I. C. în Socodor. Nrii 7—8 nu i-am reprimat, iar 10 e împrumutat, caută de vezi să nu se peardă.

Dlui Iulian Butariu în Seleuș. Dacă nu vei reînapoiă cărțile împrumutate din biblioteca reuniunii — pe baza reversului care-l avem la mână, vei fi improcesuat. Trimite dar ori cărțile, ori prețul lor și anume: Pentru *Istoriile lui Herodot 6-50 cor.*, *Filipicele lui Cicero 3-50 cor.*, *Istoria Romanilor de G. Liviu 7 cor.*, și *Comentariile lui I. C. Cesar 5 cor.*

Presupunem că vei ști să te acomodezi.

